

«PAISATGE DE FILL AMB PARE AL FONDS». Marina Espasa parla al diari *Ara* de *Llauners*, de Paul Harding, premi Pulitzer 2010

George Washington Crosby jeu moribund a la sala d'estar de casa seva. Li queden vuit dies de vida i 188 pàgines per davant. I es pot dir que Paul Harding, l'autor debutant que va sorprendre tothom enduent-se el Pulitzer 2010, sap jugar aquestes cartes. Amb una prosa i un ritme exquisits, el llibre ens guia pels pensaments i visions al·lucinatòries d'un moribund fins que ja no sabem si som vius o morts, dins d'un somni o fora del cap d'en George. Tant li fa, perquè tot és igualment intens i vàlid, tot lliga de meravella i es desplega davant nostre amb naturalitat. Veiem com llisca la vida del pare del protagonista, un llauner ambulat que dona títol al llibre i que n'esdevé el protagonista gairebé absolut, coneixem la passió d'en George pels mecanismes de rellotgeria — potser el recurs més obvi i, per això, menys eficaç de tots els del llibre—, escoltem els sermons de l'avi metodista i assistim als atacs d'epilèpsia del pare que aterrien en George de petit i que, aviseu, poden estremir un lector desprevingut perquè són d'un realisme esparverant. Com si se n'hagués contagiats, la prosa del llibre és a estones elèctrica, interrompuda per explosions d'al·lucinations poètiques que, com els atacs d'epilèpsia, torben la pau com un llamp. Harding afirma que la bellesa és en els temes i que la feina d'un escriptor consisteix a fer descripcions exactes, no a intentar fer una prosa bonica. El que no diu és que, si les descripcions són exactes, la prosa surt bonica. Com és el cas. I aquí, gran part del mèrit ha de ser de la traducció esplèndida.

Però no tot és estil, o no només. Travessant el llibre, i donant-li consistència, hi ha la reflexió sobre el llegat de la consciència i la transmissió d'identitat d'una generació a una altra: «I aquí hi ha el meu fill, que ja es difumina» és una de les maneres més boniques que hem llegit mai de descriure com els pares senten un buit a la panxa la primera vegada que s'adonen que el fill se'ls ha fet gran. El que fa Harding és portar la metàfora fins a les darreres conseqüències, i descriure-ho com si fos una desaparició real, una difuminació progressiva del nen en el paisatge, l'altre gran protagonista del llibre: la naturalesa poderosa i bategant és el marc amb vida pròpia que atrapa els personatges del llibre, els transforma i els torna a alliberar. Res de nou en la tradició literària nord-americana, però Harding hi afegeix un toc lleugerament fantàstic que descol·loca: després de descriure com un teixidor ha fet una boga en el fullatge d'un auro de sucre, i com el vent l'ha afluixada, vet aquí que el pare d'en George, el venedor ambulat que erra pels camps amb un carro i un mul anomenat Príncep Edward, veu com «dos trossos del que sigui que aquest món és fet s'hauran acabat separant» i desitja ser «prou valent per ficar el dit a l'estrip que potser em donarà, només de tocar-lo, la mesura de la calma o del consol».

Es pot dir que *Llauners* és un llibre valent, un llibre que dona consol davant la inexorabilitat de la mort, i calma per afrontar la vida. Un llibre per llegir amb el cinturó de seguretat cordat, però per acabar aparcant amb suavitat, davant d'un paisatge perfecte.